

Ramsalt lykke i «Taremareby»

I havgapet utenfor Bergen har Ruth og Rolf Kästel bygd sin egen fargerike «Taremareby». Det er blitt en generasjonsidyll det knapt finnes maken til.

TEKST: ANNE MARIT HJELME FOTO: HELGE SKODVIN

MANGE TIL BORDS. Ruth og Rolf er opptatt av å holde familien sammen, og det blir mange fellesmåltider i sjøkanten. De er da gjerne 11 til bords.

Vi må lete litt etter de riktige ordene når landstedet til kunstnerekteparet Rolf (74) og Ruth Kästel (73) skal beskrives. Det er et sted som må oppleves for å komme til sin rett; det lar seg nesten ikke rettferdiggjøre å beskrive det uten å kjenne saltluften fra havet, høre måkeskrikene og kjenne det fuktige gresset under føttene. Denne idyllen danner rammen rundt bygningsmassen og alle raritetene, klenodiene og kunstverkene som finnes på den fantastiske eiendommen der langt ute mellom de forblåste bergnabbene.

GRIP DAGEN. I en liten vik ved Klepesjøen på Sotra utenfor Bergen klorer de seg fast, fem små røde hytter i et lite klyngetun tilhørende familien Kästel. Fra sjøsiden kan de til forveksling minne om en liten kardeommeby der de ligger, tett i tett. Vi kommer landeveien og må gjennom en portal med inskripsjonen «Carpe

Diem» – *grip dagen*. Rolf tar imot oss med utstrakte armer, og understreker at han vet å nyte livet og gripe dagen og øyeblikkene. På en liten utsikts plass står baugen av familiens første trebåt med en selvlaget gallionsfigur i – Laxvaagens høye beskytter. På hytteveggene henger fargerike treskilt og krusifikser, alt laget av innehaverne selv. Det er så mye å se og så mange spennende detaljer, at øyet ikke rekker over alt. Stedet krever tid.

HJERTEVARME. Alle hyttene på Laxvaagen, som stedet kalles, har sin historie, sin spesielle utforming og sitt særpreg. Den største bygningen er «Storehytten» der ekteparet og sønnen Pål (34) har tilhold. «Havly» og «Pålebu» bebos av døtrene Therese (43) og Tina Charlotte (48) og deres familier. Småhytten på vel fem kvadrat fungerer som gjestehus. Og øverst på tomten troner «Loftet» – et stabburliknende atelier

Rolf og Ruth

Ekteparet møtte hverandre på danseskole i Bergen og har snart vært gift i 50 år. Rolf har utdannelse fra kunsthåndverkskolen og har gått fire år i lære som skilt- og fanemaler. Han har jobbet som kreativ leder i reklamebransjen i de fleste av sine yrkesaktive år – som reklametegner og for det meste som art director. Han har også spilt gitar i et jazzband. Rolf har hatt separatutstilling med malerier og skulpturer, alt utført etter at han ble pensjonist 67 år gammel. Ruth har utdannelse fra Bergen Handelsgym og fra kunsthåndverkskolen – motetegning, og jobbet mange år på et arkitektkontor. En tid etter at hun fikk sønnen Pål – som er født med Downs syndrom – sluttet hun i yrkeslivet. Hun utdannet seg i billed- og flatvev, og har hatt separatutstilling.

FOR SEG SELV. Hver familie tar ansvar for seg og sitt, og når de har lyst er Rolf og Ruth for seg selv.

hvor det kunstneriske paret og deres sønn utfolder seg. Pål tegner og maler – som faren sin, mens mor Ruth er en etablert billedvevkunstner. Ekteparet har begge hatt separatutstilling og forbereder nå sine neste.

På eiendommen er det også egen kai og naust. Landstedet oser av kreativitet og oppfinnsomhet, av skaperglede og dristighet. Nye og gamle materialer er brukt om hverandre, gammeldage byskilt pryder husveggene, kreasjoner i alle varianter, utskjæringer og gamle fiskeredskaper – alle med sin egenartede historie utgjør de et «hele» som vitner om sansen for estetikk, fantasi og mye hjertevarme. Det er definitivt et sted med sjel og personlighet.

USKREVNE REGLER. På tunet er besteforeldrene, sønnen Pål og datteren Therese og hennes mann og datter samlet til lunsj denne solskinsdagen. Datteren Tina og hennes mann oppholder seg for tiden i Ferrol i Spania. Det er lørdag og alle har forlatt byens mas for noen dager. De gjør ofte det. På landet tar hver familie ansvar for seg og sitt, slik at mormor Ruth ikke blir vertinne og kjøkkenbraser. Det hadde hun ikke orket, sier hun. Ofte spiser de måltider sammen ved grillstedet i sjøkanten. Da er de gjerne 11 til bords, og alle bidrar. Trylleformelen for å få det til å fungere er å respektere hverandres behov for privatliv og hvile.

– Det er givende for barn og barnebarn å ha et sted som dette, det binder oss tettere sammen. Klart det kan bli tett innimellom, men da trekker vi oss tilbake til egne hytter. Vi har lært å gi hverandre fred og har etablert en del uskrevne regler. Blant annet at vi inviterer når vi vil ha middagsbesøk, sier Therese.

FEST I VÆR OG VIND. Hun er synlig stolt over foreldrenes livsverk og den spesielle utformingen stedet har. Her har både hun, Tina og Pål tråkket sine barnesko, lekt på sva-bergene og svømt i den kalde sjøen. Egne barn har gjort det samme. Og hun har ikke tall på alle festene, bursdagskalasene og utfluktene som har vært arrangert her gjennom tidene.

– Selv når vinden uler, regnet plasker og knotten biter som verst er det godt å feire under presenninger på den store grillplassen, hvor forøvrig akterenden av den samme trebåten står oppstilt og som fungerer som sitteplass. Påført inskripsjonen «Vem kan segla forutan vin».

AVTALE MED BARNA. Ruth vedgår at det til tider kan være litt vel livlig – som da barnebarna var små og attpåtil hadde med seg venner til Laxvaagen. Da var det godt å kunne trekke seg tilbake til egne gemakker. – De siste årene har min mann og jeg tenkt mye på hva som vil skje videre med stedet når vi ikke er lenger, og har hatt en diskusjon med barna på det. Det har resultert i en avtale om hvordan stedet skal ivaretas videre, som vi er veldig fornøyde med, sier Ruth.

TAREMAREFØLELSE. Datteren Therese synes stedets sjel og utforming inngir litt sånn «taremareby»-følelse.

– Det var det vi kalte det da vi var små, og det hender fortsatt at jeg omtaler det slik. Folk blir veldig overrasket når de kommer hit, det er så annerledes. Mye å hvile blikket på, og mange historier som må fortelles. Noe er kommet sjøveien, andre ting er et resultat av kreative prosesser. For viktigst er nok mine

foreldres kreative uttrykksform og min fars mange treutskjæringer. Han er en kløpper å lage skilt og figurer, og det gir stedet særpreg. Det aller meste er hjemmelaget her, sier Therese begeistret.

Selv har hun valgt en mer dempet maritim interiørstil i sin hytte, som

» Landstedet oser av kreativitet og oppfinnsomhet, av skaperglede og dristighet.

med sine 30 kvadratmeter er utnyttet optimalt. Med stue, kjøkken, to soverom og hems. – Det er utrolig hva man kan få plass til på noen få kvadratmeter, humrer hun.

GENERASJONSSTED. Det viktigste for Rolf og Ruth er at Laxvaagen er blitt det generasjonsstedet de ønsket seg. Siden den første hytten ble satt opp i 1963 har de lagt ned tusenvis av timer på å gjøre landstedet til den perlen det er i dag. Også deres barn og svigersønner har vært sterkt medvirkende i prosessen – etter hvert også barnebarna. Derfor er det knyttet sterke bånd til stedet på tvers av generasjoner. Også mellommenneskelige relasjoner.

– Vi føler oss privilegert som kan følge oppveksten til barnebarna på tett hold. Her på landet utveksler vi nytt om hverandres liv og er sammen, sier Ruth, som får støtte av datteren Therese: – Vi må løse konflikter underveis, og det gjør vi. Vi er ulike typer og det krever toleranse. Klart vi må svelge noen kameler, og vi kan ikke alltid gjøre som vi vil. Men det å ta hensyn til hverandre blir en naturlig del av det å bo tett, mener hun.

Også yngste barnebarn, Henriette på 16 år synes det er kjempekoselig

å være på Laxvaagen: – Jeg har vært her hver eneste påske og sommer siden jeg ble født, og ofte i helgene. Her kan alle være seg selv og det er deilig å bade og være ute i båt. Men er jeg for lenge om gangen lengter jeg tilbake til byen. I alle fall hvis det regner. Dette er et sted hvor det egner seg best å være ute, synes hun.

VOKST MED BEHOVENE. Laxvaagen har tatt form etter hvert som behovene har meldt seg, men verken eksteriør eller interiør er tilfeldig satt sammen.

– Vi har aldri hatt en plan over tomten, men har klare oppfatninger om hvordan ting skal se ut og hva som passer sammen. Det har vært viktig for oss at hyttene er tilpasset terrenget og at stedet har et helhetlig uttrykk, sier Rolf og Ruth. Barna kan innrede sine boenheter som de vil, men at det er et familieanliggende hva som gjøres eksteriørmessig.

På en solskinnsdag som denne er det lett å glemme at vinteren kan være svært værhard, med Korsfjordens store brenninger og bølger slående oppetter bergene. Landstedet ligger bare noen meter fra sjøkanten og har egen sjølinje med utsikt over båtleden til Bergen. Store cruiseskip duver forbi i majestetisk ro. Fiskebåtene lager små dunkelyder. Og den raske skjærgårdsjeepen bryter stillheten.

– Jeg synes nesten det er mest fascinerende å være her når det er ruskevær og mørkt. Da slår bølgene oppetter land, og det er både skremmende og trolsk, avslutter Therese. ■

FLORA. Blomsterprakt hele sommeren hos familien Kästel.

ANTIKT. Den første trebåten de hadde på landstedet er stilt ut med gallionsfigur, og hun er Laxvaagens høye beskytter. Gamle skilt og maritime detaljer pynter opp.

